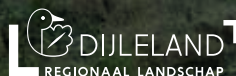

JAARVERSLAG
2017

REGIONAAL
LANDSCHAP
DIJLELAND

DIJLELAND
REGIONAAL LANDSCHAP

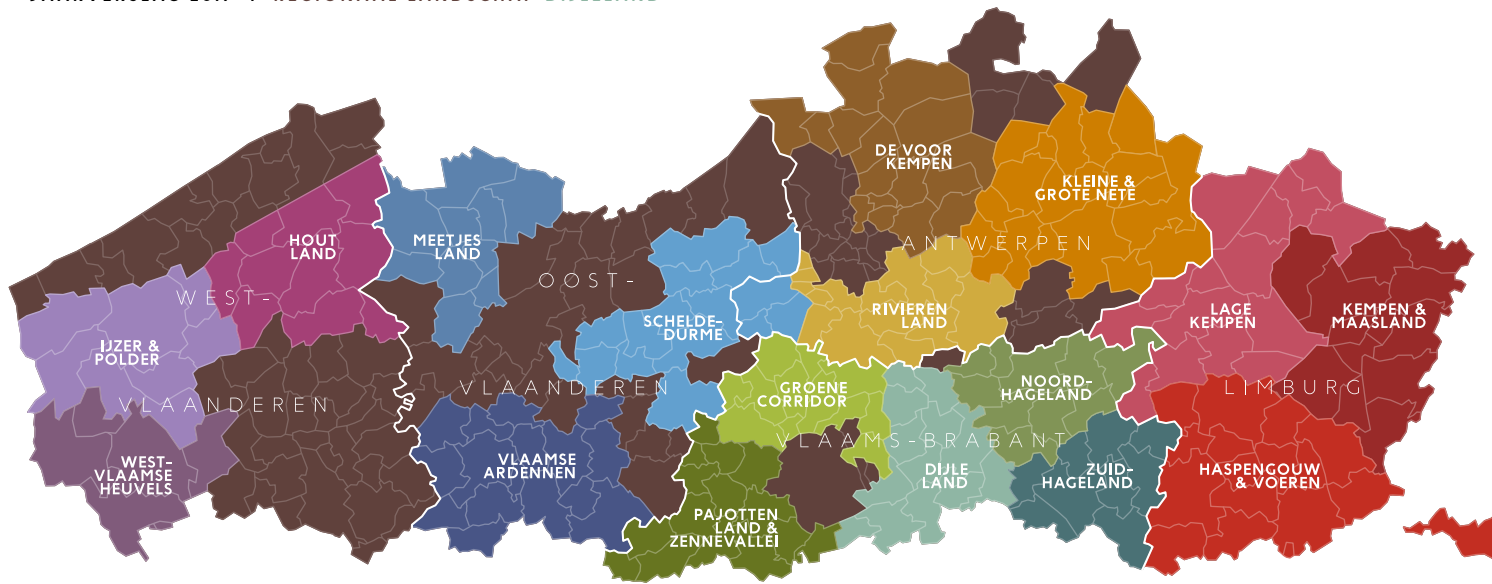

VLAAMS-
BRABANT

Vlaanderen
verbeelding werkt

REGIONALE LANDSCHAPPEN IN VLAANDEREN

17 Regionale Landschappen in Vlaanderen behouden en versterken natuur, landschap, erfgoed, streekidentiteit en recreatie. We brengen inwoners, verenigingen en overheden samen rond een wervend streekverhaal dat inspireert en voor verbondenheid zorgt.

Regionale Landschappen werken integraal en geïntegreerd. In onze cultuurlandschappen hebben zowel natuur als mens gedurende eeuwen hun invloed uitgeoefend. Het is deze vergroeiing die door Regionale Landschappen gekoesterd wordt. We kijken daarbij steeds graag over de muurtjes heen.

DIJLELAND

Het Dijleland ligt op de grens tussen Laag en Midden-België. Het noordelijk deel van het Dijleland heeft dan ook een vrij vlak landschap. Enkele parels van natuurgebieden met vochtige weilanden en broekbossen vormen er het hart van Natuurpark De Groene Vallei.

Het zuidelijk Dijleland behoort tot het Brabants leemplateau en is behoorlijk heuvelachtig. Dat danken we aan de rivieren Dijle, Laan, IJse en Voer die elk een diepe vallei uitschuurden in het landschap. Zo kunnen we bovenop het plateau genieten van weidse akkerlandschappen en door diepe holle wegen afdalen naar natuurrijke valleien met talrijke vijvers, weilanden en bosjes.

Ook enkele bijzondere, grote bossen behoren tot het Dijleland: het Heverleebos & Meerdaalwoud en een deel van het Zoniënwoud.

LANDSCHAPSZORG EN STREEKEIGEN KARAKTER

Een Regionaal Landschap is een streek met een eigen identiteit en met belangrijke natuur- en landschapswaarden. Regionaal Landschap Dijleland vzw wil zorgen voor dit landschap. Vóór en samen met de inwoners en bezoekers van de streek.

Zowel inwoners als verenigingen en gemeenten kunnen bij ons terecht voor de aanleg van kleine landschapselementen: hagen en houtkanten, hoogstamboomgaarden en poelen. We werken ook aan het behoud of herstel van historisch waardevolle sites en klein bouwkundig erfgoed. Zo houden we het cultuurlandschap in het Dijleland groen en springlevend.

NATUURBEHOUD EN BIODIVERSITEIT

Ons landschap herbergt heel wat waardevolle planten en dieren. Door te zorgen voor het landschap, werken we ook aan een betere leefomgeving voor deze fauna en flora en dus aan het behoud ervan. Voor zeldzamere soorten in onze streek, zoals de Vroedmeesterpad, de Eikelmuis of het Vliegend hert, zetten we specifieke acties op touw.

KOESTERBUREN EN LEVE DE TUINI!

‘Je hebt meer burens dan je denkt!’ Met deze slogan werkt de provincie Vlaams-Brabant aan een rijke en blijvende diversiteit aan planten en dieren. Als Regionaal Landschap dragen we ons steentje bij aan de koesterburencampagne door concrete projecten uit te voeren voor meerdere koestersoorten. Met de nieuwe campagne Leve de tuin! wil de provincie eenieder's tuin biodiverser maken. Ook daar helpen we als Regionaal Landschap aan mee door inwoners te informeren en vorming aan te bieden.

EDUCATIE EN VORMING

Onbekend is onbemind. Natuureducatie is dus erg belangrijk, zodat iedereen mee zorg wil dragen voor onze omgeving, ook in de toekomst. Er is een waaier aan mogelijkheden om jong en oud te betrekken bij natuur en landschap: thema-wandelingen, infoavonden en vormingen, maar ook de ondersteuning van scholen en jeugdbewegingen bij vergroeningsplannen op hun domein.

NATUURRECREATIE

Mensen laten genieten van natuur en landschap levert heel wat op. Genieten betekent immers ook waarderen. En bovendien levert het een economische meerwaarde op voor de streek.

En het Dijleland is een uitgelezen plek om te ontspannen in het groen, te voet of per fiets. Een pluspunt zijn de vele onverharde veldwegen en charmante holle wegen die je hier kan vinden.

REGIONAAL LANDSCHAP DIJLELAND Interleuvenlaan 64 - 3001 Leuven • info@rld.be • www.rld.be

PROVINCIE Vlaams-Brabant AANTAL GEMEENTEN 13 (Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Haacht, Herent, Hocilaart, Huldenberg, Kampenhout, Kortenberg, Leuven, Oud-Heverlee, Overijse, Tervuren)

OPGERICHT 1997 VOORLOPIG ERKEND 1998 DEFINITIEF ERKEND 2000 OPPERVLAKTE (KM²) 445 INWONERS (IN 2017) 281.321 INWONERS / HA 6,3

FEITEN EN CIJFERS

Kengetallen Regionaal Landschap Dijleland (2017)

Oppervlakte (km ²)	445
Aantal inwoners	281.321
Inwoners / ha	6,3
Aantal betrokken gemeenten	13
Effectieve leden vzw	41
Personeelsleden vzw (Voltijdse Equiv.)	5,1 VTE
Jaaromzet vzw (Euro)	535.305,99
Totaal uitvoering op terrein (Euro)	135.352,91
Uitvoering via sociale economie (Euro)	88.616,30

kaart werkingsgebied RLD

Coverfoto: André Verboven

Regionaal Landschap Dijleland wordt financieel gesteund door de Vlaamse Overheid, Provincie Vlaams-Brabant en de gemeenten Bertem, Bierbeek, Boortmeerbeek, Haacht, Herent, Hoellaart, Huldenberg, Kampenhout, Kortenberg, Leuven, Oud-Heverlee, Overijse en Tervuren.

1 HAGEN EN HOUTKANTEN

LANDSCHAPSZORG

Door hagen en houtkanten aan te planten zorgen we voor groene verbindingen en stapstenen in het landschap. Tot en met 2016 zorgden we in het Dijleland al voor de aanplant van 16,5 km houtkanten, 11,1 km hagen en heggen, 11.517 stuks struweel, 4,29 ha bos, 280 solitaire bomen, 166 knobomen en 168 dreefbomen. In 2017 kwamen daar heel wat meters bij: 1,9 km houtkant, 3,5 km hagen en heggen, 2.428 stuks struweel, 2,5 ha bos, 83 knobomen, 39 solitaire bomen en 8 dreefbomen. Samen goed voor de aanplant van 27.013 stuks inheemse bomen en struiken.

2 POELEN EN VIJVERS

NATUURBEHOUD

Poelen zijn onmisbare biotopen voor de voortplanting van amfibieën. Sinds 1998 werden door Regionaal Landschap Dijleland vzw 88 poelen nieuw aangelegd of hersteld. In 2017 legden we 11 nieuwe poelen aan en konden we 5 oude poelen en vijvers herstellen. Hierbij werden de oevers met een licht glooiende helling aangelegd. Zo kunnen amfibieën makkelijk in en uit het water en warmt het water aan de oevers snel op, wat goed is voor de ontwikkeling van de larven.

3 ERFGOED

LANDSCHAPSZORG

Landschapszorg omvat ook het herstel en behoud van allerlei klein historisch erfgoed. In 2017 restaureerden we een toegangspoort en dreef in het Groot Park in Lovenjoel. Samen met het Leuvens Historisch Genootschap legden we de voormalige stadsijskelder aan de Brusselse poort

in Leuven opnieuw bloot en begonnen we met de restauratie. De ijskelder trok alvast veel kijklustigen tijdens de Open Monumentendag. De ijskelder was onderdeel van een wandeling doorheen het Alexianenpark (een parkbos gelegen tussen Gasthuisberg en het Lemmensinstituut) en langs een oud waterreservoir van de Watergroep dat we inrichten voor vleermuizen. In het Alexianenpark werkten we verder aan de opwaardering van het park met de aanplant van 44 nieuwe hoogstamfruitbomen.

In Huldenberg herstelden we de ringracht rond de historische hoeve Hinnemeure in haar oorspronkelijke staat.

4 BIODIVERSITEIT

NATUURBEHOUD

Voor de **Vroedmeesterpad** schreven we in 2017 twee ISN projecten uit en een Gemeentelijk Natuurontwikkelingsproject. Alle drie werden ze goedgekeurd en zo kan de terreinuitvoering volgen in 2018. Ook voor het **Vliegend hert** en voor het inrichten van **vleermuisverblijven** werd een ISN project goedgekeurd.

We organiseerden eind juni – de vliegperiode van het Vliegend hert – opnieuw een infoavond met wandeling over deze keversoort in Overijse. De **Steenuil** werd in de kijker gezet tijdens een steenuilwandeling in Huldenberg i.s.m. de Steenuilwerkgroep Dijleland. We plaatsten negen wanden voor **solitaire bijen**, waarvan zes bij jeugdbewegingen die zelf aan de slag gingen om de bijenwanden op te vullen. In Kampenhout zijn we betrokken bij het bijenactieplan van de gemeente. We organiseerden ook een cursus over bloemenweiden in Herent.

Voor de **Boerenzwaluw** plaatsten we 10 kunstnesten bij een hoeve in Bertem. In Herent konden, naar aanleiding van de brand in café Den Travoo waar jaarlijks meerdere **Huiszwaluwen** nestelen, 20 kunstnesten opgehangen worden in de omgeving van de kolonie. Enkele nesten werden onmiddellijk in gebruik genomen.

Voor de **Kamsalamander** legden we vijf nieuwe poelen aan in Wijgmaalbroek en konden we één poel herstellen. Ook verbeterden we het landhabitat door het aanplanten van een houtkant en knotwilgen.

Tot slot organiseerden we samen met BRAKONA een symposium over de **Das**. We willen in de toekomst efficiënt kunnen inspelen op kansen voor herkolonisatie van de Das in het Dijleland.

5 HOOGSTAMBOOMGAARDEN

LANDSCHAPSZORG

Hoogstamfruitbomen zijn niet alleen prachtig in het landschap en lekker om van te smullen, het zijn ook echte aantrekkingspolen voor biodiversiteit. Jaarlijks planten we nieuwe bomen aan, om de teloorgang van de hoogstamboomgaard in het landschap te counteren.

We plantten in 2017 op 19 locaties nieuwe boomgaarden aan, samen goed voor 313 fruitbomen. Dit brengt het totaal sinds de start van onze boomgaardwerking in 2004 op maar liefst 276 aangelegde of herstelde boomgaarden ofwel 3173 hoogstamfruitbomen. We werken daarbij uitsluitend met oude, lokale rassen. In maart en september organiseerden we een tweedaagse cursus over het snoeien van hoogstamfruitbomen. Er waren 28 deelnemers.

6 VERGROENING VAN SCHOLEN EN SPEELTERREINEN

NATUURBEHOUD & EDUCATIE

Heel wat scholen raken overtuigd van het nut van een avontuurlijke speelplaats met minder beton en meer groen. Wij helpen scholen bij dit transitieproces. We reiken ideeën aan, helpen bij de opmaak van een plan, werken de groenaanleg uit en ondersteunen bij het aanvragen van de provinciale subsi-

die Natuur Op School. Met vijftien scholen is er een samenwerking lopende. In vier ervan werden in 2017 al vergroeningsmaatregelen gerealiseerd. Ook zijn we betrokken bij de inrichting van enkele gemeentelijke speelpleinen en terreinen van jeugdbewegingen.

7 BOS

NATUURBEHOUD

In 2017 ging het Provinciaal Steunpunt Bos van start. Dat biedt ondersteuning aan particulie-

ren bij het beheer van hun bos. Er is een nauwe samenwerking met het Regionaal Landschap dat zelf eigenaars begeleidt die willen bebossen of hun bos uitbreiden. We geven advies en helpen bij het aanvragen van vergunningen of subsidies en bij de aanplanting zelf. In 2017 konden we 2,53 ha nieuw bos realiseren, waarvan 1,1 ha gelegen is in Natura 2000 gebied. Meerdere projecten staan op stapel voor 2018.

8 HORIZON+

GEBIEDSGERICHT WERKEN AAN NATUUR EN RECREATIE

Het strategisch project HORIZON eindigde eind februari 2017. Een vervolgprijsproject HORIZON+ werd ingediend en goedgekeurd. Het project wil de verbinding tussen het Zoniënwoud en de gemeenten Sint-Genesis-Rode, Hoeilaart, Overijse en Tervuren sterk verbeteren. HORIZON+ wil ook werk maken van een groenblauw netwerk dat tevens oog heeft voor recreatieve noden. In 2017 werd intensief verder gewerkt aan de ontwikkeling van onthaalpoorten in Groenendaal en Jezus-Eik en aan de visie voor de natuurverbindingen.

5,4 km

*hagen, heggen
en houtkanten
geplant*

27.013 *Planten van Hier* geplant

2,54 ha *bos* geplant

16 *poelen of vijvers
aangelegd of hersteld*

130

*knot-, dreef-
of solitaire
bomen* geplant

14m²

*bijenwanden
gebouwd*

15

*scholen
in begeleiding
voor vergroening*

2.086 deelnemers aan **22** *vormingsmomenten*

1515

niewsbriefabonnees

313

*hoogstam-
fruitbomen
geplant*

30

*kunstenen voor
zwaluwen*

944

volgers op facebook

152.000

*landschapskranten
Dijleland* verspreid

65%

*van de terrein-
uitvoering door
sociale economie*

1865

beheerovereenkomsten

Een uitgebreid jaarverslag kan je vinden op www.rld.be onder Publicaties.